

## Buckfast-goud aan einde regenboog

De Buckfastrage in Nederland raakt een beetje over zijn hoogtepunt heen. De wonderbij van Broeder Adam waarmee alles mogelijk was heeft velen niet gebracht wat ervan verwacht werd. Als u dit artikel leest is het seizoen 1994 weer ten einde. Het is goed af en toe stil te blijven staan en de afgelopen jaren de revue te laten passeren, om te kunnen zien wat we bereikt hebben en of we op hetzelfde pad verder moeten gaan. Zeker na het ongunstig weer in de nazomer van 1993 en het slechte voorjaar van 1994. Vele volken hebben de zomer niet gehaald, berichten van meer dan 50% sterfte, en vuilbroed lijkt overal op de loer te liggen.

Wij Nederlanders hebben de reputatie de Chinezen van Europa te zijn en gecombineerd met het spreekwoord 'Wat je van ver haalt is lekker' is half Europa afgestevend op Buckfastmateriaal. Het is een gebruikelijke reactie. Gelokt door schitterende imkerijen over de grenzen worden koninginnen of raten met eieren of larven mee naar huis genomen. Door mijn goede contact met mijn collega's in het buitenland ben ik op de hoogte van deze 'expediteits' naar zeldzaam Buckfastmateriaal. Je ziet de stoelendans in Europa via Duitsland, Luxemburg, Denemarken, Frankrijk en Zweden rondgaan. Wat deze avonturiers vaak vergeten is dat ze alleen maar het kweekmateriaal en een mooie herinnering meenemen en de kennis van de succesvolle imker niet meer naar huis meegenomen wordt. Het materiaal wordt vaak slecht of helemaal niet geselecteerd en gekruist met de verkeerde darren. Het resultaat blijft uit en het materiaal krijgt de schuld. Naar welk land kunnen wij nu gaan? Deze buitenlandse imkers imkeren met dit materiaal in hun omgeving op. Het klinkt wellicht onvriendelijk van mij, maar als je niet kunt imkeren en veel verwacht dan moet je van Buckfast afblijven. Buckfast is alleen een 'wonderbij' voor degenen die er mee om kunnen gaan. Dat is de reden waarom ik bijna twintig jaar geleden met twee Belgische vrienden op een novemberdag naar Buckfastleigh toog om de grote man vragen te stellen. Sindsdien heb ik met mijn Belgische collega elk jaar minimaal één keer maar vaker twee of drie keer Broeder Adam bezocht om een week of twee in zijn imkerij te werken. Zo heb ik veel kennis en ervaring opgedaan die voor mij van onschatbare waarde is en de grondslag vormt van mijn imkerij. Helaas bestaat de mogelijkheid niet meer Broeder Adam in zijn werk te kunnen volgen. Dat wil niet zeggen dat u het niet kunt

leren, maar Buckfastbijen nemen om uw tekortkomingen mee op te lossen werkt niet echt. Zelf heb ik ook jaren gemodderd voordat ik het in de gaten kreeg. Dat wil niet zeggen dat nu alles vanzelf gaat. Het blijft elk jaar opletten en ingrijpen want bij mij gaat er ook veel bijna fout. De kunst is het op tijd signaleren zodat het niet helemaal fout gaat. Daarom is de juiste werkmethode van zo'n groot belang.

Zorg voor een goede imkerijtechniek en houd de volken die hiermee gunstige resultaten geven. Niet laten verleiden door de aantallen d.w.z. liever tien goede dan dertig zwakke volken. Als het goed gaat komen de aantallen vanzelf. Het najagen van 1001 lijnen die het zo fabuleus doen is een vicieuze cirkel. Uiteraard zijn uitstapjes naar het buitenland leuk en het excuus om erheen te gaan om nieuw kweekmateriaal te halen kan wel eens helpen. Reizen verruimt de geest maar zoals de Engelsen zeggen: 'De kippen komen 's avonds altijd thuis'. Met andere woorden na veel zoekwerk kom je tot de ontdekking dat het materiaal van je buurman net zo goed zo niet beter is.

Oh ja ... die zak goud aan het einde van de regenboog is het alleen al waard om te blijven zoeken, hoewel velen zullen zeggen dat het een doelloze onderneming is. Aan u te bepalen of het sop de kool waard is.

*Michael van der Zee, St. Philipsland*

## Handig rookalarm

Afgelopen jaar verscheen in Bijen een vervolgartikel over 'spontane' imkers op het koolzaad. De auteur beschreef de furieuze reactie van zijn bijen toen hij bij het loswrikken van twee raten een beetje honing opentrok. Tijdens de dracht is het toch wat meer oppassen geblazen met die anders toch zo rustige bijen. In die periode zou je misschien je profijt kunnen doen met een manier van beroken die onze Braziliaanse collega-imkers veel toepassen. Zij maken namelijk op een handige manier gebruik van een alarmreactie van een bijenvolk op een nadere brand. Het werkt als volgt: Eerst breng je rook in het vlieggat (niet teveel). Als de volken dicht op elkaar staan doe je dit ook bij de buurvolken. De bijen trekken zich dan terug op de raten om zich vol te zuigen met honing. Deze reactie is nodig om het nest te kunnen verlaten indien de 'brand' doorzet. Vanwege de volle honingmaag kunnen ze meteen ook hun achterlijf niet goed meer krommen om te steken. Na een minuut til je de dekplank van het volk waar je in wilt werken een stukje op, geeft er wat rook langs, en sluit de kast weer. Na twintig seconden maak je de deksel pas helemaal open en ga je met rustige bewegingen aan het werk. Er is dan nog maar

weinig rook nodig om te voorkomen dat de bijen omhoog komen. Het aardige van deze methode is dat er veel minder rook nodig is om de bijen rustig te houden en dat ze meteen ook minder goed kunnen steken. Overigens zou ik tijdens de dracht de inspecties van het broednest als het even kan achterwege laten en me beperken tot de honingkamers.

*J. Geradts, Lelystad*

## Nogmaals wintersterfte

Na bijna vijftig jaar met wisselend succes maar steeds met veel plezier te hebben geïmkerd, begint me nu de lust te vergaan. Sinds tien jaar heb ik te kampen met het verschijnsel van de wintersterfte. Na een goede inwintering en een nauwgezette behandeling tegen de varroamijt, blijkt steeds weer dat bij de eerste voorjaarsinspectie de bijen grotendeels zijn verdwenen. Geen dode bijen in of vóór de kast; voldoende voer aanwezig. Wel is het verrassend te zien hoe snel de kleine volkjes zich in het voorjaar herstellen!

In Bijen 4 (2): 51 (1994) heeft J.J. Speelziek een artikel aan de wintersterfte gewijd. Geen van de door Speelziek vermelde factoren kan ik in verband brengen met mijn ervaringen. Door de laatste zin in het artikel van Speelziek waarin gesteld wordt dat voorjaarssterfte over het algemeen het gevolg zou zijn van gebrekkig imkeren, voel ik me niet aangesproken! In Bijen 4 (2): 46-47, besteedt K. Zoet aandacht aan het probleem.

Refererend aan een onderzoek in Leiden, wordt als mogelijke oorzaak een gebrek aan winterbijen genoemd. In hetzelfde artikel wordt verondersteld dat de aanwezigheid van een ruime hoeveelheid voedsel vanaf de zomermaanden, garant staat voor het ontstaan van winterbijen. Aan deze voorwaarden wordt door mij steeds voldaan en desondanks verdwijnen de bijen. Ik houd me steeds strikt aan wat ik de Wet van Minderhout zou willen noemen (Het leven der Bijen, blz. 95) nl. ervoor zorgen dat er na het afnemen van de zomerhoning, d.w.z. na 20 juli, voldoende voer aanwezig is. In Bijen 4 (3): 81, noemt A. Hendriks het verdwijnen van de bijen. Zijn buurman had in 1993 van tien volken nog anderhalf over en mét hem nog vele andere bijenliefhebbers in Nederland, aldus Hendriks.

Voor wat deze winter (1994/1995) betreft: sterke volken ingewinterd, weinig mijten en een Apistanbehandeling. Begin maart bij de eerste inspectie in plaats van, zoals vroeger, kasten bruisend van bijen, het zich op mij toegrijnzende zo goed als lege raten. Wie bezit de Steen der Wijzen en helpt mij het plezier in het imkeren te herwinnen?

*A.P. Kole, Nuenen*

## Van imker tot imker

Ik ga niet in op het inhoudelijk deel van de bijdrage 'Een vergelijking' in Bijen 4(3): 80-81 (1995) van de heer Boswinkel, Buckfastimker te Rhenen. Mijs inziens gaat hij aan alle grenzen van fatsoen voorbij waar hij fanatiek op mij in klauwt. Storend is zijn ongenuanceerde mening over het Leidse imkerblad 'De Stertselaar' dat tot de beste in ons land behoort.

Het overwegen waard, een rubriek over het imkeren met de Buckfastbij (Bijen 4(3): 81 (1995)). Het zal de kennis over deze bij vergroten. Gelet op de oorsprong van de discussie waaruit dit idee is geboren, de conclusie over het ontstaan van Amerikaans vuilbroed (AVB), zoals vermeld in het 'Deutsches Bienenjournal' (Bijen 4(3): 80 (1995)) en de verspreiding van AVB in ons land, vrees ik dat met een toenemend aantal bijenhouders met Buckfastmateriaal de problemen alleen maar zullen toenemen.

*Ko Zoet, Terschelling*

## Handschoenen (1)

Bij toeval ontdekte ik dat bijen niet steken bij gebruik van azijn. Sindsdien neem ik mijn handen af met een doekje dat gedrenkt is in huishoudazijn (4 %), en is dat potje een standaard attriboot in mijn kistje met imkersgereedschap. De meest gunstige periode om zonder handschoenen te werken is het vroege voorjaar. Dan zijn de bijen het minst steeklustig.

*H. Schenk, Deventer*

## Handschoenen (2)

In het Bijen 4(2): 53 (1995) las ik het artikel van Van Iersel. De voordelen van het imkeren zonder handschoenen heb ik gedurende vijftien jaar onderschreven. Af en toe een bijesteek deerde mij niet. Echter in 1993 werd ik bij kastinspectie éénmaal gestoken in de linkerhand met als geheel onverwacht gevolg, dat de huid vanaf polsgewricht tot duimnagel nagenoeg gevoelloos werd, wat maandenlang zo bleef. Tot op heden is het euvel nog steeds niet ten volle geweken. Is een dergelijk verschijnsel bekend uit de literatuur of bij andere imkers? Graag reacties.

*L.C.A. Stolk, lid van VBBN subvereniging Boskoop*

*Bij 1) Het insmeren van de handen met echte lijnolie heeft ook dit effect.*

*Bij 2) Ik imker nu al ruim twintig jaar en er is mij niets van bekend, noch uit literatuur, noch uit ervaringen van imkers, over een dergelijk gevolg van een steek. Wel is mij bekend dat imkers op oudere leeftijd nog allergisch voor bijengif kunnen worden. M.J. van Iersel.*